

KINGA MICHAŁOWSKA, DOROTA AMBROŻUK-WESOŁOWSKA

Standardy ochrony małoletnich (SOM) w podmiotach świadczących usługi hotelarskie. Aspekt teoretyczny i praktyczny

Standards for the Protection of Minors (SPM) in the Hospitality Service Providers: Theoretical and Practical Aspects

Abstract

From August 15, 2024, every entity providing hotel services in facilities where minors may or do stay is obliged to have and use the so-called standards for the protection of minors (SPM). This document should include policies and procedures to protect children from harm. In the case of hotel facilities, the most important thing is to develop rules and procedures regarding the relationship between minors and the staff of the facility, as well as the identification of the minor and his relationship with the adult with whom he is staying in the facility. The legislator, introduced the above-mentioned responsibilities, but did not provide any instructions on how to implement them. Meanwhile, the obligation to identify a minor and his relationship with the adult in the facility may cause difficulties in practice. The paper indicates related problems and ways of solving them. It is also considered necessary for the legislator to intervene urgently in this matter, by directly specifying the personal data that a hotel establishment may request in order to comply with the obligation imposed on it.

KINGA MICHAŁOWSKA, doktor habilitowany nauk prawnych, profesor Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, ORCID – 0000-0002-2133-8110,
e-mail: michalok@uek.krakow.pl

DOROTA AMBROŻUK-WESOŁOWSKA, doktor nauk prawnych, Uniwersytet Szczeciński, ORCID – 0000-0003-2828-2049,
e-mail: dorota.ambrozuk-wesolowska@usz.edu.pl

SŁOWA KLUCZOWE: ochrona małoletnich, ochrona dzieci, standardy ochrony, usługi hotelarskie

KEYWORDS: protection of minors, protection of children, protection standards, hotel services

1 | Wprowadzenie

Problematyka ochrony dzieci przed krzywdzeniem jest zagadnieniem istotnym i złożonym. Wpisuje się ona w międzynarodowe i europejskie wymogi oraz wytyczne odnoszące się do kwestii bezpieczeństwa dzieci^[1]. Przesłanki dobra dziecka i zapewnienia mu bezpiecznych warunków życia i rozwoju stanowią klauzule generalne na każdym poziomie, wyznaczając pewien minimalny standard ochrony dzieci.

O ile regulacje prawne krajów europejskich zawierają konkretne wytyczne, zasady i procedury ochrony dzieci przed krzywdzeniem, o tyle w prawie polskim brak było do tej pory jednoznacznych przepisów regulujących standard kontaktu z dzieckiem oraz procedur ochronnych, uruchamianych w sytuacji podejrzenia lub potwierdzenia krzywdzenia dziecka. Wyjątek stanowił wymóg weryfikacji osób pracujących z dziećmi w aspekcie skazania za przestępstwa na tle seksualnym, zgodnie z normami zawartymi w ustawie z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (dalej p.p.s.U)^[2].

Powyższy stan sprawiał, że w wielu miejscach – z założenia bezpiecznych dla dzieci – dochodziło do sytuacji przemocowych, a co gorsze, niejednokrotnie społecznie akceptowanych i w większości przypadków nierodzających żadnych prawnych konsekwencji dla sprawców lub świadków przemocy.

Sprzeciw wobec akceptacji tego rodzaju sytuacji i społecznego na nie przyzwolenia oraz daleko idące konsekwencje zdrowotne, jakie one za sobą pociągają, w szczególności w obszarze zdrowia psychicznego małoletnich,

¹ Zob. np. Konwencję o prawach dziecka z dnia 20 listopada 1989 r. przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych, Dz. U. z 1991 r., Nr 120, poz. 526 ze zm. czy Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie zwalczania niegodziwego traktowania w celach seksualnych i wykorzystywania seksualnego dzieci oraz pornografii dziecięcej, Dz.Urz. UE L335/1.

² T.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1304.

uzasadniały pilną potrzebę wprowadzenia dodatkowych zabezpieczeń interesów dziecka. Potrzeba zagwarantowania i respektowania prawa dziecka do bezpieczeństwa oraz jasnych, jednoznacznych i weryfikowalnych standardów zachowań w relacjach z dziećmi daje szansę na niezbędną i wielopłaszczyznową ochronę. Sposobem na zwiększenie bezpieczeństwa dzieci oraz ich ochronę przed krzywdzeniem jest wymóg posiadania, stosowania i weryfikacji tzw. standardów ochrony małoletnich (SOM). Ustawa nakładająca ten obowiązek weszła w życie 15 lutego 2024 r. i dotyczy wszystkich podmiotów, których usługi skierowane są do dzieci, w których dzieci mogą przebywać lub przebywają. Do podmiotów tych prawodawca zaliczył także podmioty świadczące usługi hotelarskie.

Celem artykułu jest przedstawienie problemów, jakie rodzą rozwiązania przyjęte w wyżej wymienionej ustawie w przypadku ich stosowania w odniesieniu do podmiotów świadczących usługi hotelarskie i próba określenia sposobów ich rozwiązania. W pracy zastosowana została metoda dogmatyczno-językowa.

Z uwagi na ustawowe obowiązki podmiotów świadczących usługi hotelarskie w zakresie wymogów, jakie powinny spełniać SOM, wyjaśnienia wymagają dwa szczególnie istotne w obszarze ochrony dziecka wątki, tj. relacji dziecka z personelem obiektu oraz identyfikacji dziecka i weryfikacji relacji dziecka z osobą, pod opieką której w obiekcie przebywa. W takiej też kolejności zostaną one przedstawione w dalszej części artykułu.

2 | Podstawy prawne wprowadzenia SOM

Obowiązek opracowania i wdrażania SOM przewiduje art. 22b p.p.s.U, wprowadzony do ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw, (tzw. „ustawa Kamilka”)^[3]. Poza kilkoma wyjątkami przepisy ustawy nowelizującej zaczęły obowiązywać 15 lutego 2024 r. Z uwagi na złożony proces opracowywania i wprowadzania SOM jako ostateczny termin realizacji tego obowiązku wskazano 15 sierpnia 2024 r. Jednocześnie ustawodawca przewidział sankcję za niewykonanie tego obowiązku w postaci kary

³ T.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1606.

grzywny do 250 zł albo kary nagany, przy czym w przypadku ponownego stwierdzenia niewykonania obowiązku wprowadzenia SOM, sprawca podlega karze grzywny nie niższej niż 1000 zł (art. 23b p.p.s.U).

Zgodnie z art. 22b p.p.s.U, obowiązek wprowadzenia SOM ma każdy podmiot, który: zarządza jednostkami systemu oświaty określonymi w regulacjach ustawy – Prawo oświatowe^[4] bądź jest organizatorem działalności oświatowej, opiekuńczej, wychowawczej, resocjalizacyjnej, religijnej, artystycznej, medycznej, rekreacyjnej, sportowej lub działalności związanej z rozwijaniem zainteresowań, do których uczęszczają, albo w której przebywają lub mogą przebywać małoletni. Ponadto, na podstawie art. 22c ust. 3 p.p.s.U, obowiązkiem wprowadzenia SOM objęto także podmioty świadczące usługi hotelarskie oraz turystyczne, a także prowadzące inne miejsca zakwaterowania zbiorowego. Podmioty te nie zostały w wyżej wymienionej ustawie zdefiniowane. Nie wskazano także co należy rozumieć pod pojęciem wyżej wymienionych usług. Stąd koniecznym jest odwołanie się do regulacji ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych (dalej ustawa o usługach hotelarskich lub u.h.U)^[5] oraz ustawy z dnia 24 listopada 2017 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych (dalej ustawa o imprezach turystycznych lub i.t.U.)^[6], a także przepisów Kodeksu cywilnego^[7].

2.1. Usługa hotelarska

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 8 u.h.U usługą hotelarską jest krótkotrwałe, ogólnie dostępne wynajmowanie domów, mieszkań, pokoi, miejsc noclegowych, a także miejsc na ustawienie namiotów lub przyczep samochodowych oraz świadczenie, w obrębie obiektu, usług z tym związanych^[8]. W literaturze zwraca się uwagę, że użyte w art. 3 ust. 1 pkt 8 u.h.U. określenie „krótkotrwałe”, stanowi klauzulę niedookreśloną, akcentując jednocześnie, że eliminuje ono z zakresu usług hotelarskich wynajmowanie długotrwałe,

⁴ Ustawa z 14 grudnia 2016 r., t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 900 ze zm.

⁵ T.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1944.

⁶ T.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2211.

⁷ Ustawa z 23 kwietnia 1964 r., t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1610 ze zm.

⁸ Zob. też Jacek Raciborski, *Usługi turystyczne. Przepisy i komentarz* (Warszawa: Wydawnictwo Prawnicze, 1999), 170.

w celu zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych w stałym lub długotrwałym miejscu pobytu, pozostawiając praktyce ocenę tego kryterium^[9].

Usługi hotelarskie są świadczone w obiektach hotelarskich, których rodzaje i kategorie określają dalsze przepisy wyżej wymienionej ustawy^[10], a także w innych obiektach, jeżeli spełniając one minimalne wymagania co do wyposażenia, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie^[11] (art. 35 u.h.U). Takimi innymi obiektami mogą być np. pokoje gościnne, kwatery agroturystyczne, domy wczasowe^[12], ale także gospody, karczmy, zajazdy czy gościńce jeżeli oferują, w ramach prowadzonej działalności gospodarczej odpłatne noclegi^[13], jak również pokoje wynajmowane przez rolników^[14] czy też miejsca na ustawianie namiotów w prowadzonych przez nich gospodarstwach rolnych, hostele, aparhotele^[15].

W świetle wyżej wspomnianej definicji, z czego wiele osób nie zdaje sobie sprawy, usługą hotelarską jest także bardzo popularne ostatnio udostępnianie przez osoby fizyczne mieszkań czy domów (czyli obiektów nieskategoryzowanych w rozumieniu ustawy o usługach hotelarskich) w ramach tzw. najmu krótkoterminowego, często za pośrednictwem portali internetowych typu Airbnb czy Booking.com^[16]. Osoby udostępniające wyżej wspomniane obiekty są zatem także zobowiązane do wprowadzenia SOM.

---

⁹ Tak Piotr Cybula, *Usługi turystyczne. Komentarz* (Warszawa: Wolters Kluwer, 2012), art. 3, LEX.el. [dostęp: 20.06.2024].

¹⁰ Obiektami hotelarskimi zgodnie z art. 36 u.h.U są: hotele, motele, pensjonaty, kempingi, domy wycieczkowe, schroniska młodzieżowe, schroniska, pola biwakowe.

¹¹ T.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 2166.

¹² Zob. Jerzy Gospodarek, *Prawo turystyczne* (Warszawa: Wydawnictwa Prawnicze PWN, 2001), 155.

¹³ Zob. Mirosław Nesterowicz, *Prawo turystyczne* (Warszawa: Wolters Kluwer Polska, 2012), 114.

¹⁴ Tak wyrok WSA we Wrocławiu z 10.08.2016 r., IV SA/Wr 809/15, Legalis.

¹⁵ Zob. Piotr Cybula, „Kilka refleksji na temat normatywnej regulacji usług hotelarskich w prawie polskim”, [w:] *W poszukiwaniu dobrego prawa*, t. II, *Księga jubileuszowa Profesora Mirosława Steca*, red. Katarzyna Małysa-Sulińska, Marcin Spyra, Andrzej Szumański (Warszawa: Wolters Kluwer, 2022), 561, 564.

¹⁶ Zob. Edyta Deszczka, Katarzyna Zaklikocka, „Usługi hotelarskie a obowiązki – zagadnienia prawne i praktyczne” *Nieruchomości*, nr 9 (2019): 4.

Przepis art. 3 pkt 1 u.u.t., w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2018 r.^[17], określał wprost, że usługa hotelarska stanowi rodzaj usługi turystycznej, definiował bowiem usługi turystyczne jako usługi przewodnickie, usługi hotelarskie oraz wszystkie inne usługi świadczone turystom^[18] i odwiedzającym^[19]. Obecnie kwestia ta nie jest oczywista i pojawiły się wątpliwości co do wzajemnej relacji usług hotelarskich i turystycznych. W aktualnym stanie prawnym przez usługę turystyczną, zgodnie z art. 4 pkt 1 i.t.U, należy bowiem rozumieć: przewóz pasażerów; zakwaterowanie w celach innych niż pobytowe, które nie jest nieodłącznym elementem przewozu pasażerów; wynajem pojazdów; inną usługę świadczoną podróżnym^[20], która nie stanowi integralnej części usług wymienionych w tym przepisie. Wskazuje się przy tym, że usługa zakwaterowania, o której mowa powyżej, co do zasady nie będzie zbieżna z definicją usługi hotelarskiej z art. 3 pkt 8 u.h.U i wobec istnienia odrębnej grupy innych usług świadczonych podróżnym, które nie stanowią integralnej części usługi zakwaterowania, taka definicja może rodzić wątpliwości^[21].

Wątpliwości te nie mają jednak znaczenia z punktu widzenia obowiązku opracowania i stosowania SOM, gdyż – jak to już wyżej wskazano – spoczywa on zarówno na podmiotach świadczących usługi turystyczne, jak i usługi hotelarskie. Z uwagi na tematykę opracowania dalsze rozważania ograniczone zostaną jedynie do usług hotelarskich.

Świadczenie usługi hotelarskiej jest realizowane na podstawie umowy zawartej z klientem, który w przypadku usługi oferowanej w hotelu lub podobnym do hotelu zakładzie określany jest mianem gościa (gościa

¹⁷ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych, t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1553. Ustawa ta została zmieniona art. 64 i.t.U. Zmianie uległ także tytuł ustawy, który otrzymał brzmienie „Ustawa o usługach hotelarskich oraz o usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych”. Jednocześnie art. 3 pkt 1 został uchylony.

¹⁸ Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt u.h.U turysta to osoba, która podróżuje do innej miejscowości poza swoim stałym miejscem pobytu na okres nieprzekraczający 12 miesięcy, dla której celem podróży nie jest podjęcie stałej pracy w odwiedzanej miejscowości i która korzysta z noclegu przynajmniej przez jedną noc.

¹⁹ Zgodnie z art. 3 pkt 10 u.h.U odwiedzający to osoba, która podróżuje do innej miejscowości poza swoim stałym miejscem pobytu, dla której celem podróży nie jest podjęcie stałej pracy w odwiedzanej miejscowości oraz niekorzystającą z noclegu.

²⁰ Pod pojęciem podróżnego, zgodnie z art. 4 pkt 6 i.t.U należy rozumieć każdego, kto chce zawrzeć umowę lub jest uprawniony do podróżowania na podstawie umowy zawartej w zakresie stosowania ustawy o imprezach turystycznych.

²¹ Zob. Dominik Borek w: *Komentarz do ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych*, red. Dominik Borek, Hanna Zawistowska (Gdańsk: ODDK, 2000), 49.

hotelowego)^[22]. Umowa ta polega przede wszystkim na świadczeniu usługi zakwaterowania klienta-gościa oraz ewentualnie realizacji innych usług dodatkowych, najczęściej gastronomicznych i rekreacyjnych.

Realizacja usługi jest najczęściej poprzedzona tzw. rezerwacją miejsca w obiekcie hotelarskim. Kwestie rezerwacji nie są poddane powszechnym regulacjom prawnym, a sposób ich dokonywania określają przepisy wewnętrzne obiektów. Rezerwacja dokonywana jest najczęściej za pośrednictwem strony internetowej obiektu lub serwisu internetowego służącego do rezerwacji zakwaterowania online, np. booking, trivago czy innych, rzadziej poprzez korespondencję mailową lub kontakt telefoniczny, a najrzadziej poprzez bezpośrednią rezerwację w obiekcie. Rezerwacja pociąga za sobą konsekwencje w postaci akceptacji i przyjęcia przez rezerwującego i obiekt określonych obowiązków. Sposobem ich całościowego ujęcia jest umowa, określana w odniesieniu do hoteli i podobnych do hoteli zakładów jako umowa hotelowa^[23]. Najczęściej chwilą zawarcia umowy będzie potwierdzenie przez obiekt dokonanej przez gościa rezerwacji w postaci

---

²² Ustawa o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i pilotów turystycznych, w której to ustawie znajduje się definicja usługi hotelarskiej, obok pojęcia „turysta” i „odwiedzający”, posługuje się także pojęciem „klient”, przez którego należy rozumieć osobę, która zamierza zawrzeć lub zawarła umowę o świadczenie usług turystycznych na swoją rzecz lub na rzecz innej osoby, a zawarcie tej umowy nie stanowi przedmiotu jej działalności gospodarczej, jak i osobę, na rzecz której umowa została zawarta, a także osobę, której przekazano prawo do korzystania z usług turystycznych objętych uprzednio zawartą umową (art. 3 ust. 1 pkt 11). Z kolei w art. 846 § 1 k.c., drugą – w stosunku do osoby utrzymującej zarobkowo hotel (hotelarza) lub podobny do hotelu zakład – stroną umowy o świadczenie usługi hotelarskiej (hotelowej) jest gość, określane też potocznie mianem gościa hotelowego.

²³ Ten rodzaj umowy nie został w sposób szczegółowy uregulowany, stąd stanowi ona rodzaj umowy nienazwanej o złożonym charakterze, por. Jerzy Gospodarek, *Prawo turystyczne* (Warszawa: Difin, 2006), 314-315. Czasami jest jednak kwalifikowana jako umowa mieszana, tak Mirosław Nesterowicz, *Prawo turystyczne*, 112. Jest to konsekwencją ujęcia usługi hotelarskiej w treści art. 3 ust. 1. pkt 8 u.h.U., która oprócz nieodłącznego elementu najmu może obejmować tzw. inne usługi z najmem związane. Tak ujęta umowa sprawia, że w jej treści oprócz elementów charakterystycznych dla umowy najmu, mogą mieścić się elementy innych umów: zlecenia, dzieła, przechowania czy sprzedaży. Ponieważ ani w regulacjach kodeksu cywilnego, ani w ustawie o usługach hotelarskich ustawodawca nie wypowiedział się co do formy umowy hotelowej, należy przyjąć, że może być ona zawarta w dowolnej formie.

przesłanego formularza rezerwacji^[24], który zawiera elementy dookreślające treść umowy.

Istotnym elementem świadczenia usługi hotelarskiej jest kwestia zapewnienia gościom bezpieczeństwa na terenie całego obiektu. Obowiązek ten został poszerzony o szczególny, bo odniesiony do małoletnich gości wymóg zapewnienia dodatkowych zabezpieczeń, jakim są SOM.

3 | Istota i charakter prawny dokumentu SOM w odniesieniu do usług hotelarskich

Jak już wyżej wskazano, obowiązek wprowadzenia SOM dotyczy podmiotów, których działalność skierowana jest do dzieci, do których dzieci uczęszczają lub w których dzieci przebywają. Uzasadnieniem tak szerokiego kręgu podmiotów zobligowanych do wprowadzenia SOM są nałożone na sygnatariuszy Konwencji o prawach dziecka z 1989 r. (KPD) obowiązki w zakresie jak najlepszego zabezpieczenia interesów dziecka (art. 3 ust. 1) oraz zobowiązanie do zapewnienia wielopoziomowej ochrony każdego dziecka przed wszelkimi formami przemocy fizycznej, psychicznej, krzywdy lub zaniedbania bądź złego traktowania lub wyzysku, w tym wykorzystywania w celach seksualnych, dzieci pozostających pod opieką rodziców, opiekunów prawnych lub innych osób sprawujących nad nimi opiekę (art. 19 ust. 1 KPD).

Z uwagi na zróżnicowany krąg podmiotów zobowiązanych, dokument SOM powinien stanowić opracowanie kompleksowe, uwzględniające specyfikę podmiotu oraz funkcjonujące w nim dokumenty wewnętrzne, takie jak: statuty, polityki, regulaminy itp.^[25]. Z uwagi na adresata, powinien uwzględniać psychologiczne i pedagogiczne podstawy budowania relacji pomiędzy osobą dorosłą a dzieckiem. Tak ujęty, złożony z zasad

²⁴ W odniesieniu do innych metod rezerwacji chwilą zawarcia umowy będzie odpowiednio przy rezerwacji poprzez korespondencję mailową odpowiedź na maila, a w sytuacji dokonania ustnej rezerwacji poprzez kontakt telefoniczny czy bezpośredni, adekwatne do zastosowanej formy potwierdzenie.

²⁵ Wymóg ten wynika bezpośrednio z treści art. 22c ust. 1 p.p.s.U, który wskazuje konieczność dostosowania dokumentu standardów do charakteru i rodzaju placówki lub prowadzonej w nim działalności.

i procedur służy realizacji zabezpieczenia dziecka przed krzywdzeniem. Co więcej, z przywołanego powyżej, bazowego dla wprowadzenia SOM art. 19 ust. 1 KPD, wynika ponadto daleko ingerencyjna, podniesiona do rangi obowiązku kompetencja podmiotu go stosującego, polegająca na monitorowaniu sytuacji dziecka nie tylko w ramach prowadzonej działalności, ale i w relacjach rodzinnych dziecka. Temu celowi służą procedury podejmowania przez podmiot interwencji w każdej sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu dziecka zarówno w podmiocie, jak i poza nim (art. 22c ust 1 pkt 2 p.p.s.U). Tak ujęte pozostają w zgodności z wskazanymi w KPD wymogami działań prewencyjnych, zapobiegających krzywdzeniu dziecka, w tym procedur ustalania, informowania, wszczynania i prowadzenia śledztwa oraz tam, gdzie jest to niezbędne ingerencji sądu (art. 19 ust. 2 KPD). Ten złożony układ sprawia, że dokument SOM powinien jednocześnie uwzględniać obowiązujące regulacje prawne oraz aspekt psychologiczny i pedagogiczny relacji z dziećmi^[26].

Analizując charakter prawny SOM należy stwierdzić, że jest to obligatoryjny dokument wewnętrzny. Tak ujęty wiąże wszystkie działające w obiekcie osoby, które ustawodawca określa mianem „personelu podmiotu” (art. 22c ust. 3 pkt 1 p.p.s.U). Najczęściej będą go zatem tworzyć zarówno pracownicy zatrudnieni na podstawie stosunku pracy, osoby związane umowami cywilnoprawnymi, stażyści przyjęci na podstawie umów stażowych oraz wolontariusze. W odniesieniu do podmiotów świadczących usługi hotelarskie jest to uzasadnione faktem szeroko rozumianego zakresu usług hotelarskich. Co więcej, dokument ten musi pozostawać w zgodności nie tylko z przepisami powszechnie obowiązującymi, ale innymi, obowiązującymi w obiekcie dokumentami wewnętrznymi, których treść powinna być do SOM dostosowana. Taka relacja względem siebie dokumentów wewnętrznych jest podyktowana przewodnim celem SOM,

---

²⁶ Na etapie legislacyjnym, w uzasadnieniu projektu doprecyzowano czym są SOM, podkreślając, że są to „procedury ochrony małoletnich przed krzywdzeniem”. Podkreślono, że „potrzebne są środki o charakterze profilaktycznym jak i interwencyjnym, ukierunkowane na zawiadomienie właściwych organów oraz natychmiastową pomoc skrzywdzonemu, jego bliskim (o ile nie są krzywdzicielami) a także w stosownych przypadkach wsparcie otoczenia. Musi to znajdować odzwierciedlenie w omawianych procedurach, które tylko w ten sposób spełniają cel, który przyświeca ich wprowadzeniu. Stąd projektodawca za niezbędne elementy standardów uznał te, które odpowiadają tym obszarom”, zob. Druk nr 3309, zawierający uzasadnienie do poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw <https://orka.sejm.gov.pl/Druki9ka.nsf/o/C7D97BFE7DA14CDDC12589C1002D2942/%24File/3309.pdf>. [dostęp: 27.06.2024].

jakim jest ochrona bezpieczeństwa przebywających w obiekcie hotelarskim dzieci przed krzywdzeniem i przemocą.

W budowie dokumentu SOM ustawodawca wskazuje na dwa podstawowe elementy w postaci zasad i procedur (art. 22c ust. 1 p.p.s.U), które w odniesieniu do podmiotów świadczących usługi hotelarskie zostały doprecyzowane w ust. 3 ww. przepisu. Zasady mają na celu dookreślenie obowiązujących w podmiocie reguł obowiązujących w relacjach pomiędzy pracownikami podmiotu a dziećmi oraz pomiędzy dziećmi i ich opiekunami. Zadaniem procedur jest natomiast ustalenie ścieżek postępowania w każdej, budzącej podejrzenie krzywdzenia dziecka sytuacji. Przyjęta konstrukcja ma na celu usprawnienie i przyspieszenie procesu reagowania, a jej zasadniczym celem jest wzmoczenie bezpieczeństwa i ochrony dziecka przebywającego w podmiocie. Zgodnie z rozwiązaniami zawartymi w art. 22c ust. 3 p.p.s.U dokument SOM podmiotu świadczącego usługi hotelarskie powinien, po pierwsze, zawierać zasady zapewniające bezpieczne relacje między personelem podmiotu a małoletnim, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich. Po drugie, zasady i procedury identyfikacji małoletniego przebywającego w obiekcie hotelarskim^[27] i jego relacji w stosunku do osoby dorosłej, z którą przebywa w obiekcie. Po trzecie, zasady i procedury reagowania w przypadku uzasadnionego przypuszczenia, że dobro małoletniego znajdującego się na terenie obiektu hotelarskiego jest zagrożone. W praktyce podmiot powinien zatem opracować wykaz charakterystycznych z uwagi na specyfikę świadczonych usług, mogących wystąpić zachowań, naruszających bezpieczeństwo dziecka. Ideą ustawodawcy było nałożenie na podmiot obowiązku reagowania nie tylko w sytuacjach wystąpienia zdarzenia wyrządzającego krzywdę, ale samego podejrzenia krzywdzenia dziecka, aby zdarzeniom takim zapobiec. W związku z tym podmiot ma nie tylko obowiązek wprowadzenia dokumentu SOM, ale i przeszkolenia personelu, który tym obowiązkiem musi sprostać. Aby zapobiec marginalizowaniu dokumentu SOM, konieczna jest okresowa weryfikacja treści dokumentu pod kątem oceny jego skuteczności (art. 22c ust. 6 p.p.s.U). Temu celowi służy bieżący obowiązek monitorowania zawartych w dokumencie rozwiązań oraz weryfikacja jego treści raz na dwa lata. Ponadto, ustawa wprowadziła wymóg upowszechnienia oraz dostępności dokumentu zarówno na stronie internetowej obiektu,

²⁷ Ustawodawca posługuje się tu pojęciem „obiekt hotelarski”, ale jak już wyżej wskazano usługi hotelarskie mogą być świadczone nie tylko w obiektach hotelarskich w rozumieniu ustawy o usługach hotelarskich, ale także w innych obiektach.

jak i w widocznym miejscu w obiekcie. Z uwagi na podmiot, któremu dokument ma służyć, obok wersji zupełnej obowiązkowa jest ponadto wersja skrócona, przeznaczona dla małoletnich. Wszystkie wskazane powyżej wymogi, mimo ich praktycznych trudności, mają służyć kompleksowej ochronie małoletniego, co w kontekście upublicznianych informacji, badań i raportów dotyczących skali krzywdzenia dzieci jest w pełni uzasadnione^[28].

4 | Realizacja obowiązków wynikających z SOM przez podmioty świadczące usługi hotelarskie

Wskazany w ustawie zakres przedmiotowy dokumentu SOM, w kontekście obowiązków podmiotów świadczących usługi hotelarskie, obejmuje m.in. wymogi dotyczące zapewnienia bezpiecznych relacji pomiędzy personelem podmiotu a dzieckiem, wymogi w kwestii obowiązku identyfikacji dziecka przebywającego w obiekcie i jego relacji w stosunku do osoby dorosłej, wymogi w zakresie reagowania, w tym wskazania osób odpowiedzialnych do składania właściwych zawiadomień w przypadku uzasadnionego przypuszczenia, że dobro dziecka znajdującego się na terenie obiektu hotelarskiego jest zagrożone. Z uwagi na konieczność zachowania dyscypliny pisarskiej, dalsze rozważania skupią się na dwóch ze wskazanych w art. 22c ust 3 p.p.s.U obowiązkach, tj. relacji pomiędzy małoletnim a personelem podmiotu oraz identyfikacji dziecka i jego relacji z osobą, pod opieką której przebywa na terenie obiektu.

---

²⁸ Raport „Dzieci się liczą 2022” opracowany przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę, pod patronatem Ministerstwa Sprawiedliwości, który w kompleksowy sposób opisuje problem krzywdzenia dzieci oraz obszary zagrożeń bezpieczeństwa i rozwoju dzieci opierając się na statystykach gromadzonych przez instytucje państwowe oraz na danych badawczych. <https://fdds.pl/co-robimy/raporty-z-badan/2022/dzieci-sie-licza-2022.html>. [dostęp: 27.06.2024].

4.1. Relacja pomiędzy małoletnim a personelem podmiotu

Jedną z przyczyn dla których podmioty świadczące usługi hotelarskie są pociągane do odpowiedzialności, są szkody wyrządzone osobom korzystającym z tych usług przez nieodpowiednio przygotowany i zatrudniony personel, którego zachowanie nie zapobiega, a wręcz narusza zasady mające zapewnić bezpieczeństwo gościom. W odniesieniu do dzieci ustawodawca zdecydował się na wzmocnienie ochrony ich bezpieczeństwa poprzez obowiązek szczegółowej weryfikacji zatrudnianych do pracy z dziećmi osób. Następuje ona zgodnie z wymogami zawartymi w rozdziale 3 p.p.s.U, który w szczególowy sposób określa obowiązki pracodawców i innych organizatorów w zakresie działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi oraz pracowników i innych osób dopuszczanych do takiej działalności, w sytuacjach, gdy działalność podmiotu lub świadczone przez podmiot usługi są skierowane do dzieci. Wyznaczony treścią art. 21 p.p.s.U, zakres obowiązków jest szeroki i dotyczy zarówno stosunków pracowniczych, jak i pozapracowniczych. Sprowadza się on do nałożonego na pracodawcę lub innego organizatora obowiązku uzyskania informacji o nowozatrudnianym pracowniku lub o osobie, która będzie współpracować z podmiotem, w kwestii tego, czy dane tej osoby nie są zamieszone w Rejestrze Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym. Uzyskane w wyniku sprawdzenia informacje są utrwalone w formie wydruku i załączane odpowiednio albo do akt osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do działalności na innej niż pracownicza podstawie (art. 21 ust. 2 p.p.s.U). Z uwagi na przedmiot informacji zawartych w wydruku z wyżej wymienionego rejestru, obejmujący chronione dane osobowe dokument ten musi być odpowiednio zabezpieczony.

W wyniku nowelizacji z 2023 r. obowiązek weryfikacyjny związany z zatrudnieniem uległ poszerzeniu. Aktualnie osoby podejmujące zatrudnienie lub działalność z dziećmi są dodatkowo obowiązane do przedłożenia informacji z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego^[29] (k.k.), w art. 189a i art. 207 k.k. oraz w ustawie z 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu

²⁹ Ustawa z 6 czerwca 1997 r., t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 17, dalej k.k.

narkomanii^[30] lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego. W odniesieniu do osób, które posiadają inne niż polskie obywatelstwo, wprowadzony został dodatkowy wymóg przedstawienia informacji z rejestru karnego państwa obywatelstwa tej osoby, uzyskane dla celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi. W sytuacji braku możliwości uzyskania informacji dla wskazanych celów, wystarczająca będzie informacja z rejestru karnego tego państwa, a w sytuacji nieprowadzenia przez państwo rejestru karnego, wskazane w art. 21 ust. 7 p.p.s.U oświadczenia. Wzmocnieniem statusu wszelkich składanych w związku z zatrudnieniem oświadczeń jest przewidziany w ustawie rygor odpowiedzialności karnej. Tak ujęty obowiązek budzi jednak wątpliwości co do zakresu jego stosowania. Pojawia się bowiem pytanie, czy dotyczy on każdego zatrudnionego w hotelu pracownika, czy osoby świadczącej usługi na innej niż pracownicza podstawie, czy jedynie tych, których charakter pracy czy zakres obowiązków obejmuje m.in. kontakt z dziećmi. Wydaje się, że obowiązek wskazany w art. 21 p.p.s.U dotyczy osób zatrudnionych czy też współpracujących bądź świadczących usługi na rzecz podmiotu, ale z ograniczeniem do tych, które mogą mieć kontakt z dziećmi. Analiza treści przepisu nie daje podstaw do uznania, że wymóg weryfikacji dotyczy bezwzględnie każdego zatrudnionego, współpracującego czy świadczącego usługi na rzecz podmiotu. W związku z tym istotne jest czy na danym stanowisku lub w ramach innej aktywności występuje czy może wystąpić kontakt z małoletnimi, realizujący się w którymś z rodzajów działalności wskazanej w art. 21 ust. 1 p.p.s.U. Decydujący zatem jest rodzaj pracy, zakres obowiązków, organizacja pracy na danym stanowisku^[31]. Tak ujęty wymaga jednak każdorazowo zindywidualizowanej oceny.

Zweryfikowany zgodnie z wymogami art. 21 p.p.s.U personel jest zobowiązany do przestrzegania w relacjach z dziećmi określonych zasad postępowania. Przepis art. 22b ust. 3 pkt. 1 p.p.s.U. wskazuje, że dostosowane do charakteru i rodzaju prowadzonych usług SOM określają zasady zapewniające bezpieczne relacje między personelem podmiotu a małoletnim, a w szczególności zachowania niedozwolone. W związku z tym struktura dokumentu SOM powinna zasygnalizowany w przepisie wymóg

³⁰ T.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1939 ze zm.

³¹ Tak Izabela Baranowska, *Nowe obowiązki pracodawców dotyczące weryfikacji niekaralności osób zatrudnianych do pracy z dziećmi* (LEX/el., 2024). [dostęp: 20.06.2024].

uwzględniać, wskazując z jednej strony ogólne zasady bezpiecznych relacji personelu podmiotu z dzieckiem, z drugiej jednoznacznie dookreślać rodzaje zachowań niedozwolonych (np. pozostawianie sam na sam z małoletnim w pomieszczeniu, w szczególności bez kamer monitoringu, chyba że pozostawienie małoletniego samego mogłoby zagrażać jego życiu lub zdrowiu; wchodzenie w pozasłużbowe interakcje z małoletnim). W praktyce wymóg ten powinien być zrealizowany poprzez odpowiedni, ustawowo dookreślony podział treści dokumentu. Jednocześnie w tym samym przepisie ustawodawca wskazuje, że w sytuacji uzasadnionego przypuszczenia, iż dobro małoletniego znajdującego się na terenie obiektu hotelarskiego jest zagrożone, reakcja personelu podmiotu powinna przebiegać zgodnie z wyznaczonymi na taką okoliczność procedurami zawartymi w dokumencie SOM (art. 21b ust. 3 pkt. 3 p.p.s.U), przewidującymi np. powiadomienie przełożonego czy dyrektora obiektu, powiadomienie organów policji, a w uzasadnionych przypadkach nawet uniemożliwienie dziecku i osobie towarzyszącej opuszczenia obiektu czy dokonanie tzw. zatrzymania obywatelskiego. Pożądanym jest przy tym, aby dokument SOM opisywał przykłady uzasadnionego przypuszczenia, że dobro małoletniego jest zagrożone, np. poprzez wskazanie, że mogą o tym świadczyć: ślady, które mogą być wynikiem krzywdzenia (siniaki, otarcia, zadrapania); widoczny lęk lub zdenerwowanie dziecka, połączone często z chaotycznymi wypowiedziami, szczególnie gdy znajduje się w obecności osoby dorosłej mu towarzyszącej; informacje pochodzące od dziecka, że jest krzywdzone; znalezienie materiałów pornograficznych, narkotyków lub dużej ilości alkoholu w pokoju osoby, której towarzyszy dziecko; zachowanie się gościa polegające na uniemożliwieniu obsłudze nawiązania jakiegokolwiek kontaktu z dzieckiem (gość zabiera dziecko szybko do pokoju, na drzwiach pokoju jest wciąż zawieszona wywieszka „nie przeszkadzać”, gość nie zgadza się na sprzątanie pokoju).

4.2. Obowiązek identyfikacji małoletniego i ustalenia jego relacji do osoby dorosłej, z którą przebywa

Zakres drugiego z chroniących przed krzywdzeniem małoletniego wymogu, zawarty w art. 21b ust. 3 pkt. 2 p.p.s.U, dotyczy identyfikacji małoletniego oraz ustalenia relacji małoletniego z osobą, z którą w obiekcie przebywa.

Kwestia identyfikacji gościa w podmiocie świadczącym usługi hotelarskie nie jest do końca oczywista z uwagi na przyjętą praktykę tzw. meldunku gościa. Posługiwanie się w odniesieniu do pobytu w zakładzie hotelarskim określeniem „meldunek” nie ma aktualnie żadnej podstawy prawnej, szczególnie w kontekście administracyjno-prawnego obowiązku zameldowania na określony rodzaj pobytu, regulowanego rozdziałem 4 ustawy o ewidencji ludności^[32]. Obowiązek meldunkowy klientów korzystających z usług hotelarskich przewidywał art. 18 nieobowiązującej ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych^[33]. Zebrane dane (imię i nazwisko, imiona rodziców, data i miejsce urodzenia, adres stałego pobytu, data przybycia i zamierzony czas trwania pobytu, szczegółowe oznaczenie dokumentu tożsamości) podlegały ewidencjonowaniu w tzw. książce zameldowań lub w systemie teleinformatycznym (art. 44b ww. ustawy). Choć powyższy obowiązek zniesiono 1 stycznia 2013 r., to wiele podmiotów świadczących usługi hotelarskie w dalszym ciągu pobiera od swych klientów dane osobowe. Wynika to z konieczności identyfikacji przez ten podmiot drugiej strony umowy, szczególnie w kontekście przysługującym temu podmiotowi uprawnień do zabezpieczenia należności za „[...] mieszkanie, utrzymanie i usługi dostarczone osobie korzystającej z jego usług” oraz ustawowe prawo zastawu na rzeczach wniesionych przez gościa (art. 850 k.c.). Dane zostają podane w związku z rezerwacją i są weryfikowane (uzupełniane) w czasie rejestracji gościa w obiekcie. Ich zakres obejmuje najczęściej imię i nazwisko, numer PESEL lub paszportu, adres zamieszkania, telefon, adres e-mail. Z uwagi na charakter danych podlegają one ochronie w zakresie obowiązków wynikających z RODO^[34], a obowiązkiem obiektu jako administratora danych jest uzyskanie stosownych zgód. Najbardziej popularną

³² Ustawa z 24 września 2010 r., t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 736.

³³ Artykuł 18 ustawy z 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych, t.j. Dz. U. z 2006 r., nr 139, poz. 993 ze zm., stanowił, że „1. Osoba, która przybywa do domu czasowego lub wypoczynkowego, pensjonatu, hotelu, motelu, domu wycieczkowego, pokoju gościnnego, schroniska, campingu lub na strzeżone pole biwakowe albo do innego podobnego zakładu, jest obowiązana zameldować się na pobyt czasowy przed upływem 24 godzin od chwili przybycia. 2. Zameldowania dokonuje się u kierownika zakładu lub upoważnionej przez niego osoby”.

³⁴ Chodzi o obowiązki wynikające z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.Urz. UE.L Nr 119, poz.1) oraz ustawy o ochronie danych osobowych z dnia 10 maja 2018 r (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1781).

formą jest dokonywanie rezerwacji za pośrednictwem strony internetowej obiektu bądź portalu rezerwacyjnego, na którym zamieszczono ofertę obiektu z możliwością dokonywania rezerwacji, rzadziej za pośrednictwem korespondencji mailowej czy rezerwacji telefonicznej. W formularzu rejestracyjnym z reguły zamieszcza się dane osobowe dokonującego rezerwacji wraz z podaniem liczby osób, które z usługi hotelarskiej będą korzystały, niejednokrotnie z rozróżnieniem na osoby dorosłe i dzieci, których wiek podlega ujawnieniu (zazwyczaj jest to związane z niższymi opłatami za pobyt dzieci do określonego wieku). W większości przypadków wypełniany po przybyciu gościa do obiektu formularz rejestracji obejmuje dane osobowe osób pełnoletnich (czasami tylko jednej z nich), które są weryfikowane zgodnie z przedstawionym do wglądu dokumentem tożsamości. W przypadku dzieci, obiekty najczęściej albo nie żądały ich danych, albo nie dokonywały weryfikacji podanych przez opiekunów, nie ustalały również typu relacji pomiędzy opiekunem a dzieckiem. Powinno to ulec zmianie, z uwagi na wprowadzony art. 22c ust. 3 pkt 2 p.p.s.U obowiązek identyfikacji małoletniego przebywającego w obiekcie hotelarskim i ustalenie relacji w stosunku do osoby dorosłej, z którą przebywa.

Ustanawiając powyższy obowiązek ustawodawca nie podał jednak żadnych wskazówek odnośnie do sposobu jego realizacji. Stąd też we wprowadzonym w obiekcie dokumencie SOM powinny być przewidziane zasady, z których m.in. wynika obowiązek identyfikacji dziecka oraz ustalenia relacji do osoby dorosłej oraz procedury, w których podano sposób identyfikacji oraz ustalania relacji. Z uwagi na brak powszechnej wiedzy co do istnienia wyżej wskazanego obowiązku oraz dotychczasową praktykę podmiotów świadczących usługi hotelarskie, polegającą bądź na niepobieraniu danych dzieci, bądź też braku weryfikacji danych dziecka podanych przez osobę dorosłą, której dziecko towarzyszy, żądanie danych dziecka może budzić wątpliwości i podejrzenia u osoby dorosłej, z którą dziecko przebywa. Wątpliwości te mogą być dodatkowo potęgowane przez jakże powszechne przekonanie, że z uwagi na RODO takie dane osobowe nie powinny być wymagane, szczególnie że dziecko nie zawiera umowy hotelowej. W związku z powyższym, aby nie wywoływać konsternacji u gości, wskazanym jest opracowanie przez obiekt wzoru informacji o tym, że podmiot dba o bezpieczeństwo dzieci i stosuje odpowiednie procedury ochrony w postaci SOM. Tego rodzaju informacja powinna być zamieszczona w widocznym miejscu zarówno w obiekcie, jak i na stronie internetowej obiektu. Ponadto, z uwagi na praktyczny aspekt konieczności identyfikacji dziecka oraz ustalenia jego relacji z osobą dorosłą, w procedurach

przewidzianych w SOM oraz w formularzach rezerwacji oraz rejestracji w obiekcie, powinna być zawarta informacja o obowiązku przedstawienia do wglądu dokumentu potwierdzającego tożsamość dziecka, a w przypadku, gdy będzie ono przebywać w obiekcie z osobą, która nie jest jego prawnym opiekunem, konieczność przedstawienia zgody takiego prawnego opiekuna. Informacja ta powinna szczególnie wybrzmiewać w związku z dokonaną rezerwacją, aby osoba przybywająca do obiektu z dzieckiem była do identyfikacji dziecka i weryfikacji relacji przygotowana i wyposażona w odpowiednie dokumenty. Identyfikacja dziecka powinna być dokonywana w oparciu o dokument z numerem PESEL lub numerem paszportu. Praktyczny problem pojawi się w sytuacji braku tego rodzaju dokumentów, co w odniesieniu do rejestracji małych dzieci i wymogu okazania dokumentu z ich numerem PESEL może być w wielu przypadkach problematyczne^[35]. Mając na uwadze, że zarówno identyfikacja, jak i weryfikacja relacji z dzieckiem musi być oparta na ujawnieniu określonych danych osobowych, które z uwagi na ich status podlegają ochronie, sposób realizacji wskazanych obowiązków powinien być jednoznacznie dookreślony.

Jak już wskazano, ustawodawca nie przewidział żadnego doprecyzowania sposobu realizacji nałożonego na obiekty hotelarskie obowiązku. W treści rozdziału 4b p.p.s.U. nie przewidział uszczegółowienia w rozporządzeniu. W świetle wagi i znaczenia wprowadzonych wymogów należy oczekiwać pilnej reakcji ustawodawcy w zakresie doprecyzowania rodzajów dokumentów umożliwiających identyfikację dziecka. Podobnie powinny być jednoznacznie wskazane sposoby ustalania relacji dziecka i osoby dorosłej, z którą przebywa. Jest to istotne także z uwagi na zasady przewidziane w RODO, w szczególności zasadę minimalizacji danych. Obecnie obiekt może przewidzieć różną możliwość wypełnienia nałożonych na niego obowiązków identyfikacyjnych i weryfikacyjnych, i o ile nie będą one sprzeczne z przepisami prawa, nie ma podstaw do ich kwestionowania. Nie powinien jednak z nich zrezygnować, z uwagi na ich szczególnie ochronne znaczenie.

W praktyce nałożony na obiekt obowiązek budzi pewne wątpliwości z uwagi na wiązane z usługami hotelarskimi niepisane zasady poufności i prywatności gości obiektu. Mimo dostrzegalnych w środowisku

---

³⁵ Można się też posłużyć odpisem aktu urodzenia dziecka, zwłaszcza gdy nr PESEL nie został jeszcze nadany. W praktyce jest on na ogół nadawany w ciągu 30 dni (max. w ciągu 3 miesięcy) od dnia zgłoszenia narodzin dziecka do właściwego Urzędu Stanu Cywilnego. W przypadku dzieci szkolnych w celu identyfikacji dziecka można się także posłużyć legitymacją ze zdjęciem.

hotelarskim związanych z tym obaw, w tym utraty zaufania gości, wprowadzenie obowiązków wynikających z dokumentu SOM nie wpłynie na oczekiwaną od obiektu dyskretność. Wręcz przeciwnie, ułatwi pracownikom obiektu reagowanie w każdej wątpliwej z uwagi na obawę krzywdzenia dziecka sytuacji. Możliwość powołania się na obowiązujące w obiekcie procedury wzmacnia pozycję osoby weryfikującej tożsamość dziecka, a przewidziane w związku z podejrzeniem krzywdzenia obowiązki pracowników obiektu mogą w wielu sytuacjach spełnić rolę prewencyjną.

5 | Podsumowanie

Nałożony na podmioty świadczące usługi hotelarskie obowiązek wprowadzenia i stosowania dokumentu SOM, mimo pojawiających się praktycznych problemów ma istotne znaczenie dla wzmocnienia bezpieczeństwa przebywających w obiekcie dzieci. Stosowanie zawartych w dokumencie SOM zasad i procedur spełnia zakładaną przez ustawodawcę rolę i pozwala na realizację założonych funkcji dokumentu w obszarze profilaktyki, uzasadnienia dla podjęcia interwencji i wsparcia. Dostrzeżone w przedstawionych badaniach praktyczne problemy związane z obowiązkiem identyfikacji dziecka, szczególnie w sytuacji małego dziecka oraz ustalenia relacji z osobą dorosłą, wymagają pilnej reakcji ustawodawcy. Pożądanym byłoby, aby ustawodawca wskazał wprost jakich danych i dokumentów może wymagać obiekt hotelarski w takim przypadku, zwłaszcza że chodzi tu o dane osobowe podlegające RODO. Stanowiłoby to także jasną informację dla osób zamierzających skorzystać z usługi hotelarskiej odnośnie do obowiązku przedstawienia określonych danych i dokumentów.

Bez względu na sposób odbioru zmieniającego się podejścia do kwestii bezpieczeństwa dzieci, dokument SOM ułatwia pracownikom obiektu zarówno identyfikację dziecka, jak i weryfikację relacji z osobą, pod opieką której dziecko przebywa. Realizacji wskazanych obowiązków służy informacja, że obiekt dba o bezpieczeństwo dzieci i stosuje SOM. Informacja powinna być umieszczona zarówno w widocznym miejscu w obiekcie, jak i na stronie internetowej. Dodatkowo, aby wyeliminować stresogenne dla przybywającego z dzieckiem gościa sytuacje trudności wykazania jego relacji z dzieckiem, zarówno na stronie internetowej, jak i w formularzu rezerwacji powinna być umieszczona wyraźna informacja o konieczności

przedstawienia przy rejestracji dokumentu potwierdzającego tożsamość dziecka i jego relacji w stosunku do gościa, gdy nie wynika to z dokumentów tożsamości. Nałożony w tym zakresie wymóg spełnia niewątpliwie charakter prewencyjny. Ponadto, wpływa na opinię obiektu świadczącego usługi hotelarskie jako podmiocie, który w społecznie odpowiedzialny sposób, poprzez odpowiedni dobór i weryfikację personelu, jego szkolenie i audyt stosowanych procedur dba o bezpieczeństwo gości, zwłaszcza ochronę dzieci jako osób szczególnie narażonych na krzywdzenie, promując pożądaną społecznie postawę.

Bibliografia

- Baranowska Izabela, *Nowe obowiązki pracodawców dotyczące weryfikacji niekaralności osób zatrudnianych do pracy z dziećmi*. LEX/el. 2024.
- Cybula Piotr, „Kilka refleksji na temat normatywnej regulacji usług hotelarskich w prawie polskim”, [w:] *W poszukiwaniu dobrego prawa*, t. II, *Księga jubileuszowa Profesora Mirosława Steca*, red. Katarzyna Małysa-Sulińska, Marcin Spyra, Andrzej Szumański. 555-576. Warszawa: Wolters Kluwer, 2022.
- Cybula Piotr, *Usługi turystyczne. Komentarz*. Warszawa: Wolters Kluwer, 2012.
- Deszczka Edyta, Katarzyna Zaklikocka, „Usługi hotelarskie a obowiązki – zagadnienia prawne i praktyczne” *Nieruchomości*, nr 9 (2019): 4-11.
- Gospodarek Jerzy, *Prawo turystyczne*. Warszawa: Difin, 2006.
- Gospodarek Jerzy, *Prawo turystyczne*. Warszawa: Wydawnictwa Prawnicze PWN, 2001.
- Komentarz do ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych*, red. Dominik Borek, Hanna Zawistowska. Gdańsk: ODDK, 2000.
- Nesterowicz Mirosław, *Prawo turystyczne*. Warszawa: Wolters Kluwer, 2012.
- Raciborski Jacek, *Usługi turystyczne. Przepisy i komentarz*. Warszawa: Wydawnictwo Prawnicze, 1999.

